

Program wychowawczo - profilaktyczny

ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1 SPECJALNYCH W MIKOŁOWIE

Rok szkolny 2018/2019

1. Podstawa prawna

- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483).*
- *Konwencja o Prawach dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r.*
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. 2018, poz. 966, 1000)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U poz. 356)
- Statut Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego w Mikołowie oraz Statut Szkoły Przystosabiającej do Pracy nr 2 w Mikołowie

2. Programy narodowe i rządowe, dokumenty szkoły

- Narodowy Program Zdrowia
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa na lata 2016-2020
- Rządowy program pomocy uczniom w 2018 r. „Wyprawka szkolna” oraz dotacja celowa do podręczników i materiałów edukacyjnych

3. Wprowadzenie

Wychowanie jest to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. (*Ustawa Prawo Oświatowe art.1 ust.1 pkt.3*)

„Kształcenie w szkole podstawowej stanowi fundament wykształcenia. Zadaniem szkoły jest łagodne wprowadzenie dziecka w świat wiedzy, przygotowanie do wykonywania obowiązków ucznia oraz wdrażanie do samorozwoju. Szkoła zapewnia bezpieczne warunki oraz przyjazną atmosferę do nauki, uwzględniając indywidualne możliwości i potrzeby edukacyjne ucznia. Najważniejszym celem kształcenia w szkole podstawowej jest dbałość o integralny rozwój biologiczny, poznawczy, emocjonalny, społeczny i moralny ucznia.” (*Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej...*) Określają to cztery sfery rozwojowe: fizyczna (rozwój biologiczny), psychiczna (rozwój poznawczy i emocjonalny), społeczna i aksjologiczna (rozwój moralny). Dojrzałość fizyczną należy rozumieć jako prowadzenie zdrowego stylu życia, dojrzałość psychiczną – jako ponoszenie odpowiedzialności za siebie i współodpowiedzialności za innych oraz otaczający świat, dojrzałość społeczną – jako konstruktywne pełnienie ról społecznych, a dojrzałość duchową – jako posiadanie konstruktywnego systemu wartości oraz poczucia sensu życia i istnienia człowieka;

Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. **Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice.** Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka, żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugich.

„Szkoły i placówki prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów oraz nauczycieli, wychowawców i innych pracowników szkoły i placówki (...)” *Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015r.* „Działalność wychowawcza szkoły należy do podstawowych celów polityki oświatowej państwa. Wychowanie

młodego pokolenia jest zadaniem rodziny i szkoły, która w swojej działalności musi uwzględniać wolę rodziców, ale także i państwa, do którego obowiązków należy stwarzanie właściwych warunków wychowania.” *Rozporządzenie MEN z dnia 14 lutego 2017 r.*

Szkolny program wychowawczo- profilaktyczny obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019:

1. 100 – lecie odzyskania przez Polskę niepodległości – wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.
2. Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego. Kształcenie rozwijające samodzielność, kreatywność i innowacyjność uczniów.
3. Kształcenie zawodowe oparte na ścisłej współpracy z pracodawcami. Rozwój doradztwa zawodowego.
4. Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli. Bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z zasobów dostępnych w sieci.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej.

1. Wychowanie jest procesem, który odbywa się w każdym momencie życia dziecka.
2. Zadaniem szkoły jest wychowywanie dzieci i młodzieży do wartości.
3. W realizowanym procesie dydaktyczno - wychowawczym szkoła ma obowiązek podejmować działania związane z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi.
4. Kształcenie i wychowanie w szkole podstawowej sprzyja rozwijaniu obywatelskich, patriotycznych i społecznych postaw uczniów.
5. Zadaniem szkoły jest wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego.
6. Szkoła dba o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.

7. Szkoła kształtuje postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnia wiedzę o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywuje do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwija zainteresowanie ekologią.

Szkolny program wychowawczo-profilaktyczny określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w tym rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły. Zadania wychowawcze szkoły są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest wszechstronny rozwój wychowanka w wymiarze emocjonalnym, społecznym, kulturalnym, moralnym, ekologicznym, zdrowotnym i intelektualnym.

4. Misja Szkoły

Jesteśmy szkołą przeznaczoną dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wychowawczych, społecznych i emocjonalnych. Istniejemy dla ucznia, ale także dla jego rodziny i środowiska lokalnego.

Każdy uczeń jest dla nas niepowtarzalną indywidualnością z całym bogactwem cech osobowości, uczuć, umiejętności i talentów, które odkrywamy i rozwijamy na miarę jego możliwości i potrzeb, opierając się na zasadach ortodydaktyki.

5. Wizja Szkoły

Nasza szkoła jest miejscem bezpiecznym i przyjaznym dla ucznia. Obowiązują tu jasne, czytelne i konsekwentnie przestrzegane zasady współistnienia oparte na wzajemnym szacunku, życzliwości i akceptacji.

Szkoła promuje wartości przekazywane w twórczości ks. Jana Twardowskiego: miłość, uśmiech, małe i duże radości, życzliwość dla innych, wzajemną odpowiedzialność.

Zespół wykwalifikowanych, kompetentnych nauczycieli i wychowawców - oligofrenopedagogów, psychologa, logopedów, katechety i specjalistów z zakresu rewalidacji indywidualnej, terapii pedagogicznej, tyflopädagogiki, gimnastyki korekcyjno – kompensacyjnej, doradztwa zawodowego oraz w zakresie terapii integracji sensorycznej, biofeedbacku, sensoplastyki, alternatywnych metod komunikowania się gwarantuje wysoki poziom oddziaływań na wszystkie sfery rozwoju ucznia, począwszy od rozwoju intelektualnego, społecznego i emocjonalnego, poprzez rozwój indywidualnych uzdolnień, predyspozycji, aż po rozwój zainteresowań.

Szczególną troską i opieką obejmujemy uczniów realizujących w naszej szkole nauczanie indywidualne, staramy się w miarę ich możliwości włączać w realizowane w szkole działania wspierające rozwój społeczny dzieci.

Wieloletni, starannie planowany proces kształcenia i wychowania pomaga uczniom osiągnąć maksymalną samodzielność oraz zaradność życiową.

Szkoła dysponuje dobrą bazą lokalową; zaplecze środków dydaktycznych jest stale doposażone, zgodnie z pojawiającymi się innowacjami w pedagogice specjalnej. Proces rewalidacyjny wzbogacany jest licznymi wycieczkami przedmiotowymi, turystyczno-krajoznawczymi, wyjazdami do bibliotek, teatrów, muzeów, na wystawy, poznawaniem punktów usługowych i obiektów użyteczności publicznej. Przygotowujemy tym samym naszych uczniów do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i społecznym.

Ścisłe współpracujemy z rodzicami naszych uczniów: w formie zinstytucjonalizowanej, czyli poprzez zaangażowanie w działania Rady Rodziców, jak i poprzez kontakty indywidualne. Rodzice i opiekunowie współtworzą indywidualne programy edukacyjno – terapeutyczne swoich dzieci i podopiecznych.

Dzielimy się swoją wiedzą i bogatym doświadczeniem.

Współpracujemy ze środowiskiem lokalnym, aby przyjmowało i akceptowało uczniów i chętnie udzielało pomocy. Mamy bliskie kontakty z samorządem lokalnym (gminnym i powiatowym), lokalnymi szkołami, innymi placówkami oświatowymi, a przede wszystkim z Ośrodkiem dla

Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie Boże” w Mikołowie - Borowej Wsi, Zakładami Aktywności Zawodowej oraz Warsztatami Terapii Zajęciowej.

6. Model Absolwenta

W dziedzinie emocjonalnej:

- odróżnia dobro od zła,
- ma świadomość własnych możliwości,
- posiada umiejętność i chęć twórczego, aktywnego wykorzystania tych możliwości w pełnieniu nowych ról społecznych,
- rozwija swoje zainteresowania,
- cieszy się ze swoich sukcesów,
- ma satysfakcję z osiągniętej niezależności,
- komunikuje swoje stany emocjonalne,
- posiada umiejętność opanowywania emocji negatywnych,
- okazuje uczucia pozytywne
- odróżnia rzeczywistość od fikcji,
- radzi sobie ze stresem,
- jest wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka,
- zauważa piękno środowiska naturalnego,
- odrzuca przemoc, agresję,

- wystrzega się nałogów i uzależnień,
- czuje potrzebę nawiązywania nowych znajomości i podtrzymywania istniejących kontaktów,
- umiejętnie prowadzi dialog,
- żyje zgodnie z zasadami wyznawanej wiary i przyjętymi normami społecznymi.

W dziedzinie poznawczej:

- określa "Kim jest?" /w tym posiada świadomość własnej płci/, precyzuje "Kim chciałby być?", a także:
- dobrze zna otoczenie, w którym żyje (rodzina, znajomi, ośrodek, w którym przebywa, miejscowość, sklepy, punkty usługowe itp.),
- bezpiecznie porusza się po najbliższej okolicy,
- zna i przestrzega zasad współistnienia w grupie i w społeczności, m.in. przejawia szacunek w stosunku do drugiego człowieka, pomaga potrzebującym pomocy, dba o kulturę osobistą, wystrzega się wulgaryzmów i innych przejawów agresji słownej i fizycznej,
- posiada świadomość narodową (patriotyzm),
- umiejętnie wyraża swoje potrzeby,
- rozwija własne zainteresowania,
- umiejętnie organizuje swój czas wolny,
- wykorzystuje praktycznie nabyte umiejętności (zegar, kalendarz, kalkulator, dostosowuje ubiór do pór roku itp.)
- dba o higienę osobistą, o zdrowie własne i innych,
- porozumiewa się z otoczeniem przy pomocy sobie dostępnych sposobów komunikowania się.

W dziedzinie psychomotorycznej:

- w miarę samodzielnie zaspokaja potrzeby fizjologiczne,
- ma wypracowane nawyki higieniczne,

- odczuwa potrzebę porządkowania swojego otoczenia i utrzymywania go w czystości,
- posiada umiejętność ubierania się adekwatnie do warunków pogodowych i do okoliczności,
- przygotowuje w miarę samodzielnie proste posiłki i spożywać je w sposób estetyczny,
- samodzielnie porusza się w najbliższym otoczeniu, z zachowaniem zasad bezpieczeństwa,
- orientuje się w czasie (w tym i w kalendarzu),
- wykazuje potrzebę aktywności fizycznej,
- umie zorganizować sobie czas wolny,
- w sposób bezpieczny posługuje się prostymi narzędziami, podstawowym sprzętem gospodarstwa domowego, środkami audiowizualnymi i telefonem,
- prawidłowo reaguje w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia,
- umieć werbalizować swoje potrzeby, emocje, stany, spostrzeżenia,
- odczuwa potrzebę kontaktu słownego i w sposób społecznie akceptowany nawiązuje ten kontakt,
- pozyskuje potrzebne informacje,
- wypracowuje i stale doskonali umiejętności graficzne,
- w stopniu podstawowym jest przygotowany do pracy w warunkach chronionych, do aktywności w warsztatach terapii zajęciowej, w świetlicy terapeutycznej, w zakładzie aktywizacji zawodowej, bądź do dalszej nauki w szkołach przysposabiających do zawodu,
- w miarę swoich możliwości chroni środowisko naturalne
- segreguje śmieci, zbiera surowce wtórne, oszczędza wodę i energię elektryczną, szanuje i chroni rośliny i zwierzęta,
- jest świadomym odbiorcą kultury (koncerty, muzea, teatr),
- umie tańczyć w rytm muzyki;

7. Diagnoza sytuacji wychowawczej

W Zespole Szkół nr 1 Specjalnych w Mikołowie uczy się 27 uczniów (w tym 2 z orzeczeniami o potrzebie nauczania indywidualnego) w pięciu oddziałach edukacyjno – terapeutycznych w tym 3 na poziomie Szkoły Podstawowej i z 1 oddziałem gimnazjalnym (6 uczniów w kl. I - III; 8 uczniów w kl. IV-VIII; 5 uczniów w gimnazjum) oraz na poziomie Szkoły Przysposabiającej do Pracy (klasy I – III - 8 uczniów). Żaden uczeń nie jest anonimowy. Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

- ankiety skierowanej do rodziców na temat oczekiwań rodziców w realizacji treści profilaktycznych i wychowawczych,
- spostrzeżeń wychowawcy na temat klasy,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawcę,

W wyniku diagnozy i ewaluacji Programu Wychowawczo - Profilaktycznego wyłoniono następujące cele:

- potrzeba objęcia opieką nowych uczniów w poszczególnych oddziałach;
- opracowanie strategii z uczniem przejawiającym zachowania sprawiające trudności wychowawcze. Szczególne zwrócenie uwagi na zachowania niepokojące, takie jak apatia ucznia, lęk, niepokój, wycofanie lub agresja.
- wprowadzenie komunikacji alternatywnej dla uczniów mających problemy z porozumiewaniem się;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- w większym zakresie prowadzenie profilaktyki związanej z używaniem portali społecznościowych i bezpieczeństwem w Internecie
- prowadzenie działań integrujących społeczność uczniowską np. w czasie imprez i uroczystości szkolnych
- zapewnienie bezpieczeństwa uczniom na terenie szkoły, w czasie wycieczek i wyjazdów oraz zapewnienie bezpiecznych i przyjaznych

warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi uczniów;

- wspieranie rodziców i opiekunów uczniów a także nauczycieli w podejmowaniu zadań związanych z wychowaniem

8. Cele ogólne

W zakresie wychowania:

1. wspomaganie rozwoju ucznia w sferze fizycznej, emocjonalnej, społecznej i duchowej,
2. przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie),
3. wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
4. rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
5. budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
6. przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
7. przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
8. troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

W zakresie profilaktyki:

1. zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
2. znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
3. promowanie zdrowego stylu życia i kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
4. eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
5. niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,
6. wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom

ukształtować pozytywną tożsamość,

7. uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.
8. rozwijanie zainteresowań uczniów, angażowanie w prezentowanie swoich talentów i wzmacnianie poczucia własnej wartości;

9. Cele szczegółowe

OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO

1. Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
2. Wszyscy wychowawcy na zajęciach dydaktycznych prowadzą zajęcia sprzyjające kształtowaniu postaw prozdrowotnych.
3. Uczniowie uczą się zależności pomiędzy odpowiednim stylem życia a zdrowiem.

OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO:

1. Integracja zespołów klasowych.
2. Rozumienie i respektowanie obowiązujących norm społecznych
3. Rozwijanie postaw prospołecznych.
4. Obserwacja i kształtowanie norm społecznych w czasie realizacji wniosków i rekomendacji wynikających z ewaluacji wewnętrznej wymagania 4 „Kształtowane są postawy i respektowane są normy społeczne” w roku szkolnym 2017/2018.

OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO

1. Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
2. Zwiększenie udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych.
3. Wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie.

OBSZAR ROZWOJU DUCHOWEGO

1. Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji.
2. Uczniowie w swoich zachowaniach kierują się normami wynikającymi z przyjętych w szkole wartości.
3. Uczniowie biorą udział w różnych formach twórczości.
4. Uczniowie uczą się właściwego zachowania w różnych miejscach i sytuacjach poza szkołą (kino, teatr, biblioteka, muzeum itp.)
5. Kształtowanie poczucia przynależności do kraju, regionu, narodu.

OBSZAR ROZWOJU EMOCJONALNEGO

1. Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
2. Przeprowadzenie cyklu zajęć psychoedukacyjnych na temat umiejętności samooceny i rozpoznawania swoich predyspozycji.
3. Uczniowie potrafią wskazać swoje mocne i słabe strony.
4. Uczniowie potrafią wskazać konstruktywne sposoby rozwijania swoich predyspozycji i pokonywania potencjalnych trudności.

10. Strategia wychowawczo – profilaktyczna

Opisana poniżej strategia zakłada wspieranie uczniów w rozwoju we wszystkich sferach: fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej oraz wykorzystanie strategii profilaktycznych: informacyjnej, edukacyjnej, alternatyw, wczesnej interwencji, zmian środowiskowych i zmian przepisów poprzez działania adresowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.

Obszar	Cele szczegółowe	Treści wychowawczo - profilaktyczne		Adresaci			
		Zadania (zgodnie z podstawą programową)	Działania	ZET A i C Kl. 1-3 wiek (7-12)	ZET B Kl. 4-8 wiek (13-18)	ZET A Gimn. Kl. 3 wiek (19-21)	ZET SPdP Kl. 1,2,3 wiek (19-24)
Z D R O W I E	Dbanie o zdrowie	- kształtowanie świadomości dbania o zdrowie, zdrowe odżywianie, potrzebę ruchu	- podejmowane w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w ramach projektów; - udział uczniów w programach promujących dbałość o zdrowie: a) „szklanka mleka”, b) „owoce w szkole” - pogadanki, rysunki, filmy, książki	+	+	+	+
		- kształtowanie umiejętności rozróżniania pojęć: „człowiek zdrowy”, „człowiek chory”	- podejmowane w czasie zajęć lekcyjnych przez wychowawcę	+	-	-	-
		- nauka rozumienia konieczności wykonywania badań profilaktycznych, wizyt u stomatologa itp.	- w czasie zajęć z wychowawcą, psychologiem	-	-	+	+
		- nauka radzenia sobie z chorobą i śmiercią osób bliskich,	- w czasie spotkań indywidualnych z psychologiem (w razie potrzeby) - na lekcjach religii	-	+	+	+
		- nauka radzenia sobie ze stresem;	- zajęcia lekcyjne - zajęcia z psychologiem	-	+	+	+
		- kształtowanie postawy bycia asertywnym	- w czasie pobytu w szkole - na wycieczkach	+	+	+	+
		- nabycie umiejętności prawidłowej reakcji w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia	- na zajęciach lekcyjnych - spotkanie z ratownikiem medycznym	+	+	+	+

Przestrzeganie zasad higieny i dbanie o higienę osobistą	- Nauka mycia rąk, zębów	- w czasie zajęć z wychowawcą	+	-	-	-
	- nauka samodzielnego zaspakajania potrzeb fizjologicznych,	- w czasie pobytu w szkole	+	-	-	-
	- nauka mycia owoców i warzyw, korzystania z czystych naczyń itp.	- w czasie zajęć z gospodarstwa domowego	+	+	+	+
	- nauka dbałości o właściwą postawę, pozycję podczas wykonywania pracy oraz dobre oświetlenie	- W czasie zajęć lekcyjnych	+	+	+	+
	- rozumienie znaczenia snu i odpoczynku	- w czasie spotkań z psychologiem	-	+	+	+
	- akceptuje zmiany i ma szacunek do własnego ciała	- w czasie zajęć z wychowawcą - zajęć z psychologiem	-	+	+	+
Dbanie o porządek w swoim otoczeniu	- nabywanie umiejętności porządkowania przyborów i pomocy szkolnych,	- po skończonych zajęciach (wykonanej pracy)	+	+	+	+
	- nauka dbania o porządek na stoliku w czasie pracy	- w czasie zajęć lekcyjnych	+	+	+	+
	- kształtowanie poczucia estetyki i porządku wokół siebie	- W czasie zajęć lekcyjnych - konkurs „piękny zeszyt”	+	+	+	+
	- nauka samodzielnego przygotowanie prostych posiłków i kształtowanie umiejętności estetycznego ich spożywania	- w czasie zajęć z gospodarstwa domowego - w czasie Imprez urodzinowych, świątecznych,	+	+	+	+
Dbanie o piękno przyrody w swoim otoczeniu	- rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku	- w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie imprezy z okazji Dnia Ziemi - w czasie akcji „Sprzątanie świata”	+	+	+	+
	- kształtowanie umiejętności dbania o rośliny w klasie,	- wyznaczenie ucznia dyżurnego w danym tygodniu, w czasie przerw	+	+	+	+

	- kształtowanie analizy zjawisk przyrodniczych	- w czasie zajęć lekcyjnych	-	+	+	+
	- kształtowanie wrażliwości na piękno przyrody	- W czasie zajęć lekcyjnych -W czasie wycieczek - w czasie zajęć pozalekcyjnych	+	+	+	+
Promocja zdrowego trybu życia w ramach organizacji czasu wolnego	- rozwijanie umiejętności podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia	- prowadzenie zajęć dla dzieci mających na celu: a) wyposażenie uczniów w umiejętność organizowania sobie czasu wolnego, korzystanie z gier stolikowych b) rozwijanie zainteresowań,	-	+	+	+
	- rozwijanie aktywności fizycznej	- organizacja wycieczek turystyczno-krajoznawczych i tematycznych, - udział w lekcjach WF - wyjazdy na zawody sportowe	+	+	+	+
	- doskonalenie umiejętności wyboru odzieży i ubierania się adekwatnego do sytuacji i pogody	- w czasie zajęć lekcyjnych	-	+	+	+
	- rozwijanie zainteresowań uczniów	- udział uczniów w konkursach, przeglądach, - udział uczniów w projekcie UE -organizowanie imprez szkolnych	+	+	+	+
	- kształtowanie wytrwałości dążenia do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki	- udział w spartakiadach, zawodach sportowych, wyjazdy za salę gimnastyczną, kręgle itp. - korzystanie z gier stolikowych,	+	+	+	+

Obszar	Cele szczegółowe	Treści wychowawczo - profilaktyczne		Adresaci			
		Zadania (zgodnie z podstawą programową)	Działania	ZET A, C Kl. 1-3	ZET B Kl. 4-8	ZET A Gimn. Kl. 3	ZET PdP Kl. 1,2,3
REKACJE	Komunikowanie się z otoczeniem	- Kształtowanie umiejętności komunikowania się, doskonalenie i rozwój mowy	- w czasie zajęć rewalidacyjnych, logopedycznych, - w czasie trwania lekcji	+	+	+	+
		- rozwijanie zdolności do stosowania komunikacji alternatywnej	- u osób mających trudności komunikacyjne zastosowanie wspomagających i alternatywnych metod komunikacji AAC: gesty, mimika, zdjęcia, obrazy, symbole, urządzenia i oprogramowanie - w czasie zajęć szkolnych	+	+	+	+
		- nauka i doskonalenie do wyrażania własnego zdania	- w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie zajęć z psychologiem	+	+	+	+
		- Nauka stosowania form grzecznościowych	- w czasie pobytu w szkole - na wycieczkach	+	+	+	+
	Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami ucznia	- kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł	- W czasie zajęć lekcyjnych - w czasie przerw - na wycieczkach - podczas gier i zabaw	+	+	+	+
		- kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne postępowanie	- w czasie zajęć lekcyjnych - prowadzona przez nauczycieli tabela oceny zachowania ucznia	-	+	+	+
	Rozumienie i respektowanie norm społecznych	- kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami w społeczności szkolnej	- w czasie lekcji - w czasie przerw - w czasie uroczystości szkolnych i klasowych - w czasie imprez szkolnych	+	+	+	+
		- przestrzeganie reguł wzajemnej współpracy w społeczności klasowej	- w czasie lekcji - w czasie wyjść i wyjazdów - w czasie uroczystości klasowych - w czasie wspólnych gier i zabaw	+	+	+	+

	- zachowywanie norm i reguł kultury osobistej	- w czasie lekcji - w czasie przerw - w czasie wycieczek - w czasie odwiedzin gości - w środkach komunikacji miejskiej - w środowisku lokalnym	+	+	+	+
Rozwijanie empatii	- rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych osób	- W czasie lekcji - w czasie zajęć z psychologiem - w czasie projekcji filmów	+	+	+	+
	- kształtowanie postawy pomocy słabszym i potrzebującym	- branie udziału w akcjach pomocowych - w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie zajęć z psychologiem w czasie lekcji religii	+	+	+	+
	- kształtowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów - kształtowanie umiejętności wyrażania emocji	- w czasie zajęć lekcyjnych - opracowanie procedur pracy z uczniem przejawiającym trudności w zachowaniu - w czasie zajęć z psychologiem	+	+	+	+
Udział w wydarzeniach szkolnych i klasowych	- rozwijanie poczucia przynależności do grupy klasowej, szkolnej - rozwijanie zaangażowania w różne formy aktywności wg zainteresowań	- w czasie uroczystości klasowych - W czasie uroczystości szkolnych - w czasie imprez szkolnych - w czasie imprez poza terenem szkoły (przeeglądy, konkursy, występy, zawody sportowe)	+	+	+	+
Integracja ze społecznością lokalną	- rozwijanie świadomości dotyczącej ról społecznych w rodzinie, w społeczności lokalnej	- w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie zajęć z psychologiem - w czasie wyjść i wycieczek szkolnych	+	+	+	+
	- rozwijanie poczucia własnej wartości w czasie spotkań integracyjnych z uczniami z innych szkół	- w czasie spotkań z uczniami z innej szkoły na terenie innej szkoły - na terenie naszej szkoły - podczas występów i prezentacji własnych przedstawiń, prezentacji talentów	+	+	+	+

RELACJE		- nawiązywanie relacji z innymi ludźmi	- udział w akcjach i imprezach o charakterze lokalnym	+	+	+	+

Obszar	Cele szczegółowe	Treści wychowawczo - profilaktyczne		Adresaci			
		Zadania (zgodnie z podstawą programową)	Działania	ZET A, C Kl. 1-3	ZET B Kl. 4-8	ZET A Gimn. Kl. 3	ZET PdP Kl. 1,2,3
KULTURA	Kultura życia codziennego	- kształtowanie analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżnianie dobra od zła - uwrażliwienie na kwestie moralne: mówienie prawdy, sprawiedliwość	- na lekcjach religii - na pozostałych zajęciach - na zajęciach z psychologiem	+	+	+	+
		- rozwijanie kompetencji używania form grzecznościowych	- w czasie każdych zajęć lekcyjnych - w czasie pobytu w szkole i na wycieczkach - w czasie imprez szkolnych	+	+	+	+
		- Wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji,	- w czasie zajęć z psychologiem - w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie imprez szkolnych	+	+	+	+
		- kształtowanie umiejętności kierowania się w swoich zachowaniach normami wynikającymi z przyjętych w szkole wartości	- w czasie lekcji - w czasie przerw - w czasie wycieczek - w czasie odwiedzin gości - w środkach komunikacji miejskiej - w środowisku lokalnym	+	+	+	+

KULTURA

Właściwe zachowanie w miejscach publicznych i w różnych sytuacjach	- przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych,	- w czasie zajęć lekcyjnych - w czasie wyjazdów	+	+	+	+
	- budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów	- w czasie zajęć lekcyjnych	-	+	+	+
	- kształtowanie umiejętności właściwego zachowania się w miejscach publicznych	- w czasie wycieczek - w czasie odwiedzin gości - w środkach komunikacji miejskiej - w środowisku lokalnym	+	+	+	+
Udział w różnych formach twórczości	- angażowanie uczniów do udziału w różnych formach twórczości - kształtowanie umiejętności wyrażania emocji w różnych formach ekspresji	- przygotowanie uczniów do występów z przedstawieniami oraz występów na przeglądach i konkursach - przygotowanie uczniów do występów na terenie szkoły szczególnie na szkolny konkurs piosenki i dzień patrona	+	+	+	+
	- kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze - kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury	- na wycieczkach np. do muzeum - w czasie pobytu w bibliotece - w czasie pobytu w teatrze czy kinie - w czasie realizacji projektu „Czytania ze Słodziakami” - w czasie realizacji projektu przygotowania spektaklu z Teatrem Wit – Wit z Gliwic.	+	+	+	+
Przynależność do kraju, regionu, narodu	- kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą, społecznością lokalną	- udział w świętach i uroczystościach lokalnych - udział w wycieczkach do pięknych miejsc naszego kraju czy regionu - udział w uroczystym sadzeniu drzewek z okazji 100 – lecia odzyskania niepodległości Polski - udział w przygotowaniu akademii z okazji święta	+	+	+	+

			odzyskania niepodległości - przygotowanie dekoracji świątecznej patriotycznej - udział w zajęciach z wykorzystaniem materiałów z projektu „Dumni z Polski” otrzymanych z Wydziału Promocji Starostwa Powiatowego w Mikołowie				
--	--	--	--	--	--	--	--

Obszar	Cele szczegółowe	Treści wychowawczo - profilaktyczne		Adresaci			
		Zadania <i>(zgodnie z podstawą programową)</i>	Działania	ZET A, C Kl. 1-3	ZET B Kl. 4-8	ZET A Gimn. Kl. 3	ZET PdP Kl. 1,2,3
B E N E F I C J E	Zapewnienie bezpieczeństwa młodzieży na terenie szkoły oraz w drodze do szkoły	- uczenie bezpiecznego poruszania się po najbliższej okolicy	- w czasie lekcji	+	+	+	+
		- uczenie bezpiecznego poruszania się po drogach	- w czasie lekcji	+	+	+	+
		- uczenie bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania sytuacjom problemowym	- w czasie lekcji - w czasie wyjazdów szkolnych	+	+	+	+
		- przestrzeganie planu dyżurów pełnionych przez nauczycieli podczas przerw lekcyjnych,	- w czasie trwania zajęć szkolnych	+	+	+	+

Diagnozowanie zagrożeń występujących w środowisku szkolnym	-zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi podczas gier i zabaw ruchowych,	- w czasie lekcji - przed zajęciami z WF	+	+	+	+
	- zapoznanie z bezpieczeństwem użytkowania sprzętu elektrycznego, AGD, narzędzi ogrodniczych	- w czasie lekcji - przed zajęciami z gospodarstwa domowego	-	+	+	+
	-analiza zachowania uczniów na terenie szkoły i podczas lekcji (apatia, lęk, wycofanie, agresja).	- obserwacja - rozmowa indywidualna z uczniem	+	+	+	+
	- analiza zachowania uczniów podczas przerw oraz w czasie imprez szkolnych.	- obserwacja - rozmowa indywidualna z uczniem	+	+	+	+
	- diagnoza przyczyn zachowań trudnych i zakłócających stwarzających realne zagrożenie dla innych i dla siebie.	- sporządzenie strategii postępowania wobec ucznia na wszystkich zajęciach	+	+	+	+
Wyposażenie uczniów w wiedzę i umiejętności niezbędne w codziennym funkcjonowaniu	- redukowanie zachowań agresywnych poprzez uczenie sposobów rozwiązywania ich	- w czasie lekcji - w czasie zajęć z psychologiem - w czasie imprez szkolnych - w czasie wycieczek	+	+	+	+
	- kształtowanie umiejętności utrzymania ładu i porządku w miejscu nauki i zabawy	W czasie zajęć szkolnych	+	+	+	+
	- realizacja programu: „Przyjaciele Zippiego”, którego głównym celem jest kształtowanie umiejętności psychospołecznych,	- w czasie zajęć świetlicowych	+	+	+	+
Ukierunkowanie uczniów kończących edukację szkolną w	- przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych	- w czasie zajęć lekcyjnych	-	+	+	+

dokonaniu wyboru dalszej ścieżki rozwojowej, w tym zorientowanej na podjęcie aktywności parazawodowej lub zawodowej	- kształtowanie umiejętności utrzymania ładu i porządku wokół siebie w miejscu nauki i pracy	- w czasie zajęć lekcyjnych	-	+	+	+
	- warsztaty poświęcone zagadnieniom preorientacji zawodowej oraz podejmowania aktywności życiowej nadającej sens egzystencji,	- zorganizowanie praktyk lub warsztatów	-	-	+	+
Wyposażenie nauczycieli w wiedzę i umiejętności niezbędne w pracy profilaktycznej	- oferta szkoleniowa, - konsultacje dla nauczycieli prowadzone przez pracowników PPP w Mikołowie.	- wg harmonogramu szkoleń	nd	nd	nd	nd
Zapewnienie uczniom, ich rodzicom, wychowawcom i nauczycielom profesjonalnej pomocy psychologiczno – pedagogicznej	- dyżury psychologa na terenie szkoły, konsultacje psychologiczne dla nauczycieli, wychowawców, uczniów i ich rodziców,	- w czasie zajęć z psychologiem	+	+	+	+
	- pomoc w nawiązywaniu kontaktów z instytucjami wspierającymi proces wychowania,	- w czasie kontaktów rodziców z nauczycielami lub psychologiem	nd	nd	nd	nd
	- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących miejsc gdzie można uzyskać pomoc w sytuacjach trudnych.	- w czasie spotkań rodziców z nauczycielami, psychologiem	nd	nd	nd	nd

Działania o charakterze interwencyjnym – zindywidualizowane działania doraźne	- rozmowy z uczniami niezdyscyplinowanymi.	- w czasie zaistniałej sytuacji	+	+	+	+
	-udzielanie pochwał uczniom pozytywnie wyróżniającym się na tle zbiorowości szkolnej (za naukę, frekwencję, wzorowe zachowanie, aktywność),	- w czasie każdych zajęć - w czasie przerw - w czasie wyjazdów - w czasie imprez szkolnych	+	+	+	+
	- terapia psychologiczna dla uczniów, potrzebujących wsparcia	- w czasie spotkań z psychologiem	+	+	+	+
	- eliminowanie napięcia emocjonalnego i poczucia zniechęcenia,	- w czasie lekcji - w zależności od potrzeb	+	+	+	+
	- wypracowanie sposobów radzenia sobie z niepowodzeniami i przeciwnościami,	- w czasie zajęć z wychowawcą - w czasie zajęć z psychologiem	-	+	+	+
	-doraźna pomoc rodzicom zainteresowanym wizytą u psychologów, terapeutów w nawiązaniu kontaktów z nimi.	- na konsultacjach indywidualnych wg potrzeb	nd	nd	nd	nd
Współpraca wychowawcza ze środowiskiem lokalnym, i instytucjami wspierającymi szkołę	- kontynuacja współpracy z: - Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i Poradnią Zdrowia Psychicznego, - Sądem Rejonowym; - MOPS, PCPR, - Komendą Policji w Mikołowie, - Ośrodkiem dla Osób Niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże; -ZAZ w Borowej Wsi - placówkami oświatowymi, - przedstawicielami samorządu lokalnego.	- wg potrzeb - w czasie umówionych spotkań - w czasie wyjazdów do szkół - w czasie imprez o charakterze lokalnym	+	+	+	+

Poszerzenie wiedzy uczniów o zagrożeniach i sposobach radzenia sobie w sytuacji uzależnienia od różnych substancji i zdobyczy techniki	- Uświadomienie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych	- w czasie lekcji - w czasie zajęć z psychologiem	+	+	+	+
	- uświadamianie uczniom zagrożenia uzależnienia od tytoniu, alkoholu,	- w czasie spotkań z psychologiem	-	-	+	+
	- profilaktyka uzależnienia od komputera, portali społecznościowych np. Facebooka, uzależnienia od komórki (SMS), telewizji,	- w czasie lekcji - w czasie spotkań z psychologiem	-	+	+	+

11. Uczestnicy programu

Współodpowiedzialni za wszechstronny rozwój osobowości ucznia są wszyscy uczestnicy programu:

Rodzice:

- mają prawo do wychowania zgodnie z własnymi przekonaniem religijnymi i moralnymi, jeśli nie są one w sprzeczności z prawami dziecka;
- współtworzą, znają i akceptują program wychowawczo-profilaktyczny proponowany przez szkołę;
- wspierają dziecko w jego poczynaniach i zapewniają mu poczucie bezpieczeństwa;
- wspierają wychowawców i nauczycieli w podejmowanych przez nich działaniach, służą wiedzą, doświadczeniem i pomocą;
- aktywnie uczestniczą w życiu szkoły;
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci;

Wychowawcy klas:

- dbają o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie;
- wspierają rozwój uczniów i usamodzielnianie się;
- prowadzą dokumentację nauczania;
- koordynują pracę wychowawczo - profilaktyczną w zespole klasowym;
- dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i osobistej ucznia;
- podejmują działania w przypadkach przemocy wobec ucznia, zaniedbań opiekuńczych, ujawnionych nałogów;
- wnioskuje o objęcie pomocą psychologiczno - pedagogiczną uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych;
- informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- integrują i kierują zespołem klasowym;
- wykorzystują potencjał grupy do wspierania jej członków, oceniają zachowania uczniów;
- wdrażają do samooceny postępów w zachowaniu, nadzorują realizację obowiązku szkolnego;
- promują osiągnięcia klasy i pojedynczych uczniów;
- współdziałają z nauczycielami uczącymi w klasie;
- współpracują z rodzicami; włączają rodziców w sprawy programowe i organizacyjne klasy;
- współpracują z dyrekcją szkoły, gronem pedagogicznym, oraz innymi pracownikami szkoły;
- współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka;

Wszyscy Nauczyciele:

- oddziałują wychowawczo na uczniów niezależnie od przypisanych im funkcji dydaktycznych;
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole, podczas wyjść i wyjazdów szkolnych;
- udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów, informują o potrzebach

związanych z problemami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach;

- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów, ich zdolności i zainteresowania;
- inspirują uczniów do twórczych poszukiwań, aktywności i samodzielności;
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu;
- reagują na przejawy nietolerancji, dyskryminacji i innych negatywnych zachowań;
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego, angażując w życie klasy wszystkich uczniów;
- zabiegają o różne formy pomocy dla uczniów, dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia;
- współtworzą atmosferę życzliwości i zrozumienia;
- proponują uczniom pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i poza nią;
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły;

Psycholog szkolny:

- prowadzi badania i działania diagnostyczne uczniów,
- diagnozuje sytuacje wychowawcze w szkole w celu rozwiązywania problemów wychowawczych oraz wspierania rozwoju uczniów;
- udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formach odpowiednich do rozpoznanych potrzeb;
- podejmuje działania z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci;
- minimalizuje skutki zaburzeń rozwojowych oraz inicjuje różne formy pomocy w środowisku szkolnym i pozaszkolnym uczniów;
- inicjuje i prowadzi działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych;
- pomaga rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień uczniów;
- wspiera nauczycieli i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Prowadzi konsultacje dla rodziców i opiekunów
- Prowadzi szkolenia dla Rady Pedagogicznej

12. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego.

Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez Zespół do spraw opiekuńczo - wychowawczych Zespołu Szkół nr 1 Specjalnych. Zadaniem zespołu jest opracowanie harmonogramu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana Rada pedagogiczna.